

DOI: <https://doi.org/10.52673/18570461.25.4-79.03>
CZU: 582.572.2:631.527

CONTRIBUȚII LA AMELIORAREA CRINULUI DE O ZI – *HEMEROCALLIS* L.

Doctor în biologie, conferențiar universitar **Svetlana MANOLE**

E-mail: smanole2003@yahoo.com

ORCID: <https://orcid.org/00099-0005-1777-9529>

Universitatea de Stat din Moldova,

Grădina Botanică Națională (Institut) „Alexandru Ciobotaru”

CONTRIBUTIONS TO THE IMPROVEMENT OF THE DAYLILY – *HEMEROCALLIS* L.

Summary. *Hemerocallis* L., or daylily or yellow lily, belongs to the family Asphodelaceae, subfamily: Hemerocallidoideae. This paper presents the results of the improvement of *Hemerocallis* L. (daylily), as well as the methods and stages involved in obtaining forms of *Hemerocallis hybrida* Hort. The obtained forms of *Hemerocallis hybrida* Hort. have superior ornamental qualities compared to parental varieties. The method used to improve the yellow lily was directed hybridization, and the obtained hybrids are multiplied vegetatively. The main purpose of the work carried out was to obtain variegated forms of yellow lily with pure and diverse flower colors, original sizes and shapes. The selection was also carried out in the direction of obtaining varieties with a variable blooming period from the earliest possible to latest, with remontant blooming varieties. An important morphological feature is the acquisition of forms with an optimal number of flowers in the inflorescence, in order to prolong the blooming period. The daylily forms a dense bush and looks very decorative. At the beginning of growing season in spring, the plants have a bush-like appearance, with tassels of lush, linear green leaves. Intense green foliage stands out against various backgrounds: lawn, flower compositions. In the early stages of growth, the plants have their leaves directed and arranged in a cascading form, at an angle of 45-30°; in plants entering the generative phase, the leaves, in several varieties, fall in an arched way. The width and hardness of the leaves vary across different varieties. The daylily is unpretentious to climatic conditions only that it blooms less abundantly in summers with little precipitation. It blooms from May to September, continuously, with the blooming period extending in cloudy weather. *Hemerocallis* L. has a remarkable variety of colors, shapes and sizes of flowers. Some varieties have a pleasant aroma. Buds in some species are edible. A *Hemerocallis* flower blooms for one day. The inflorescence is fan-shaped corymb, with so many flowers that the blooming of one plant lasts easily 30-45 days, and there are also species with nocturnal blooming.

Keywords: *Hemerocallis hybrida*, improvement methods, ornamental plants, new forms.

Rezumat. *Hemerocallis* L., cunoscut sub numele de crin de o zi sau crin galben, aparține familiei Asphodelaceae, subfamilia Hemerocallidoideae. În lucrare sunt prezentate rezultatele ameliorării crinului de o zi *Hemerocallis* L., precum și metodele și etapele obținerii unor forme de *Hemerocallis hybrida* Hort. Formele de *Hemerocallis hybrida* Hort. obținute au calități ornamentale superioare soiurilor parentale. Pentru ameliorarea crinului galben a fost folosită metoda de hibridare dirijată, iar hibridii obținuți sunt multiplicați pe cale vegetativă. Scopul principal al lucrărilor efectuate a fost obținerea unor forme variate de crin galben, cu flori de nuanțe pure și diverse, dimensiuni și forme originale. Selectarea a fost realizată și în direcția obținerii soiurilor cu termen de înflorire variabil, de la cel mai timpuriu posibil până la cel tardiv, inclusiv cu efect remontant în înflorire. O trăsătură morfologică importantă este obținerea formelor cu un număr optim de flori în inflorescență, pentru prelungirea perioadei de înflorire. Crinul de o zi formează un tufiș dens și are un aspect foarte decorativ. La începutul vegetației, primăvara, plantele au aspectul unui tufiș, cu ciucure din frunze verzi luxuriante, liniare. Frunzișul verde intens se evidențiază pe diverse fundaluri: gazon, compoziții din flori. La începutul vegetației plantele au frunzele dispuse în formă de cascadă, sub un unghi de 45-30°; la plantele intrate în faza generativă, frunzele, la mai multe soiuri, cad într-un mod arcurit. Lățimea și duritatea frunzelor variază la diferite soiuri. Crinul de o zi este nepretențios față de condițiile climatice, doar că înflorește mai puțin abundent în verile secetoase. Înflorește din luna mai până în luna septembrie, în mod continuu, perioada de înflorire prelungindu-se pe vreme posomorâtă. *Hemerocallis* L. posedă o varietate remarcabilă de culori, forme și dimensiuni ale florilor. Unele soiuri au aromă plăcută, iar bobocii la unele specii sunt comestibili. O floare de *Hemerocallis* înflorește o zi. Inflorescența este o cimă în evantai, flori sunt atât de multe, încât înflorirea unei plante durează cu ușurință 30-45 de zile, existând și specii cu înflorire nocturnă.

Cuvinte-cheie: *Hemerocallis hybrida*, metode de ameliorare, plante ornamentale, forme noi.

INTRODUCERE

Numirea genului *Hemerocallis* a dat-o, în anul 1753, botanistul suedez Carl Linné, în prima sa publicație *Species plantarum*, ceea ce în traducere directă înseamnă „frumos o zi”, deoarece fiecare floare durează o singură zi. Un interes deosebit față de acest gen de plante ornamentale a apărut la sfârșitul secolului al XIX-lea, când erau deja descrise 10 specii ale genului respectiv. În anul 1860 a fost descris primul soi de *Hemerocallis fulva* L. flaușat – *H. fulva* cv. Kwanso, cultivat până în prezent. Aproximativ în acest răstimp a fost descris și soiul *H. fulva* var. albomarginata Kwanso [1; 2; 3]. Pe parcursul anilor, amelioratorii au folosit în hibridări diverse specii, soiuri și hibrizi. Soiurile actuale au o proveniență complexă, motiv pentru care sunt reunite sub numele comun de *Hemerocallis hybrida* Hort. – crin galben, hibrid [4].

În anul 1946 a fost înființată Asociația Americană a Crinului Galben (American Hemerocallis Society). Ea se ocupă de înregistrarea noilor soiuri, editează o revistă științifică periodică și coordonează lucrările amatorilor acestui gen în toată lumea. Crinul galben a rămas mult timp în umbra unei rude cunoscute mai demult *Lilium* L. – crinul. În engleză este numit *Day-lily* (crin de o zi), în germană *Taglilie*, cu același sens. Posibilitatea răspândirii crinului galben este facilitată de faptul că acesta se înmulțește foarte reușit vegetativ, prin rizomi și fragmente de rădăcini. Înmulțirea vegetativă se folosește la scară industrială [1; 2]. Cultura de *Hemerocallis* este nepretențioasă [5].

Până în anul 2017, genul *Hemerocallis* L. a aparținut de familia Xanthorrhoeaceae [19]; începând cu anul 2017, pe baza analizelor filogenetice, acesta a fost încadrat în familia Asphodelaceae, subfamilia *Hemerocallidoideae* [6-9].

În Grădina Botanică Națională (Institut) „Alexandru Ciubotaru”, o colecție de *Hemerocallis* L. a început să fie completată în anii 1990 și a inclus 3 specii și 12 soiuri (curator Constantin Andon) [10]. În ultimii ani, colecția de *Hemerocallis* L. a fost îmbogățită cu soiuri moderne, variate după dimensiunea florii: cu diametru mare și soiuri cu flori miniaturale, cu „ochi”, „semn acvatic”, „ineluș”, „halo”; forme diverse ale florii: stelată, triunghiulară, rotundă, în forma de păianjen (*spider*), de orhidee, flaușată, cu petale largi și textură densă, bicolore [1; 4; 12-16].

Colecția de *Hemerocallis* L. a Grădinii Botanice Naționale (Institut) „Alexandru Ciubotaru” include astăzi, conform inventarului, 5 specii și 19 cultivaruri de selecție mai veche, dintre care 12 hibrizi certificați din selecția GBN (I) „Alexandru Ciubotaru” și 43 de cultivaruri achiziționate în ultimii ani, cu un total de

79 de taxoni. Colecția este completată în mod constant, prin achiziții permanente și prin Schimbul Internațional de Seminte (*Index Seminum*). În ultimii ani, colecția a fost întregită cu mai multe soiuri prețioase: *Arctic Snow*, *Black Stockings*, *Charles Johnston*, *Chicago Royal Robe*, *Calico Jack*, *Desperado Love*, *Double Firecracker*, *El' Desperado*, *Francis of Assis* și altele [15; 16].

Scopul studiului este de a elucidă caracteristicile decorative și biologice ale soiurilor selectate de cercetătorii GBN(I) „Alexandru Ciubotaru”, de a elabora tehnici de reproducere mai eficiente și de a le promova pentru utilizarea în amenajări peisagistice și în producția floricolă, precum și de a evidenția gradul de rezistență al soiurilor selectate la condiții meteorologice nefavorabile [4; 12].

MATERIALE ȘI METODE

Ameliorarea plantelor, în general, ține de mai multe procedee comune utilizate atât la culturile agricole, cât și la plantele ornamentale [17; 18]. Pentru obținerea formelor, hibrizilor și soiurilor noi de crin galben *Hemerocallis* L., cercetătorii de la GBN (I) „Alexandru Ciubotaru” au folosit metoda polenizării dirijate, ca fiind cea de bază în obținerea hibrizilor de prima generație. Hibrizii selectați au fost multiplicați vegetativ prin divizarea tufelor. Precizăm că tendințele principale în selecția crinului galben pe plan mondial se axează pe crearea mai multor soiuri cu flori, în special albe și albastre, de la cele miniaturale până la cele gigantice și variate ca forme [3; 5]. Astfel, lucrările de ameliorare au fost direcționate spre obținerea soiurilor cu diverse termene de înflorire: de la cele mai timpurii până la cele tardive, cu efect remontant în înflorire și cu rezistență optimă la condițiile climatice locale; obținerea formelor cu un număr cât mai mare de flori în inflorescență și menținerea unei flori în stare de înflorire pentru o durată cât mai lungă [2; 5; 9; 17].

Deoarece nu există date exacte privitoare la proveniența soiurilor contemporane de crin galben [2; 19], la alegerea perechilor paterne pentru încrucișări s-a ținut cont, în primul rând, de calitățile ornamentale ale soiurilor, obiectivele principale fiind:

- termenul și durata înfloririi;
- proprietățile ornamentale ale florilor: dimensiunile, culoarea și configurația tepalelor;
- rezistența la boli și dăunători;
- rezistența la condițiile climatice;
- cunoașterea informației genealogice despre formele paternale.

Tehnica polenizării

Elementele florii la crinul galben sunt evidente: tepale, stamine, pistil. Astfel, tehnica încrucișărilor este

foarte simplă, dar necesită respectarea strictă a întregului procedeu. Lucrările se execută în câteva etape:

- alegerea formelor parentale după criteriile apropiate pentru obiectivele finale stabilite;
- colectarea polenului în eprubete cu marcarea lor corespunzătoare;
- eliminarea staminelor de la formele maternelor și depunerea polenului pe stigmat cu ajutorul pensulei sau prin aplicarea directă a anterei;
- etichetarea florilor polenizate cu indicarea datei polenizării și a formelor paternelor.

Gradul de maturizare a polenului și a stigmatului se determină vizual. Polenizarea este mai eficientă atunci când este efectuată la începutul zilei, dimineața între orele 7:00 – 10:00. Mai târziu, pe locurile mai expuse la soare, reușita polenizării este mai mică. Pentru crinul galben este caracteristic că și după ce petalele s-au estompat, stigmatul pistilului rămâne apt pentru fecundare încă cel puțin 24 de ore [14; 15].

Maturizarea semințelor

Maturizarea semințelor are loc în decurs de 40-50 de zile după polenizare. Reușita producerii polenizării se poate verifica deja după 4-5 zile. Dacă fecundarea nu a avut loc, gineceul cade împreună cu periantul florii; în caz pozitiv, ovarul se mărește în dimensiuni, formându-se fructul – capsula în care treptat se maturizează semințele. Odată cu maturizarea semințelor, capsula își schimbă culoarea de la verde spre brun-deschis. Momentul potrivit pentru colectarea semințelor este atunci când culoarea capsulei devine brun-deschisă, iar valvele încep ușor să se întredeschidă.

Capsulele cu semințe pot fi colectate ca excepție și înainte de maturizarea completă a semințelor (începutul albirii capsulei), tăind integral axul inflorescenței. Acestea se depozitează în săculețe de pânză, agățate pe suporturi suspendate în încăperi uscate și bine aerisite [15; 16]. Semințele sunt de culoare neagră, cu nuanțe brune sau albăstrii, și se păstrează în pungi de hârtie, în încăperi aerisite și uscate.

Semințele de crin galben își pierd repede proprietatea de germinare, de aceea acestea se seamănă în aceeași toamnă sau în primăvara următoare. Semințele încorporate în sol germinează rapid. În cadrul experimentului desfășurat, semințele au fost semănate direct în sol pe terenul experimental al Laboratorului Plante Ornamentale, fiind plasate în parcele separate, adâncimea încorporării în sol fiind de 1,5-2 cm. Plantulele tinere au fost repicate la distanța de 30-40 cm, în rânduri cu distanța între ele de 40 cm, în toamna următoare, unde s-au dezvoltat până la prima înflorire, pentru ulterioare descrieri și alegerea formelor decorative.

Alegerea plantelor

Procesul de selectare a noilor soiuri este foarte îndelungat. La GBN(I), primele serii de polenizări au fost efectuate în anul 1989, apoi în 1990 și 1991, continuând în anii 2000–2010. În ultimii cinci ani au fost incluse în procesul de ameliorare și unele soiuri mai noi, cum ar fi *Major Huba*, *Green Flutter*, *Genowefa*, *El` Desperado* ș.a. [15; 16]. Pe parcursul perioadei de observații au fost eliminate plantele slabe și cele afectate de boli sau dăunători. Primele descrieri ale decorativității florilor au fost efectuate în primul an al înfloririi. Totuși, aprecierea finală a tuturor componentelor decorativității formelor obținute a fost realizată la al 5-lea, al 6-lea și al 7-lea an.

Durata observațiilor a permis aprecierea calității formelor obținute după următoarele criterii: culoarea periantului, dimensiunile și forma axei inflorescenței, rezistența, forma inflorescenței, abundența înfloririi, decorativitatea frunzelor, forma tufei, originalitatea noii forme. Plantele au fost testate pe diverse tipuri de soluri.

Formele hibride de crin galben sunt, de regulă, rezistente la boli și dăunători, dar acest criteriu trebuie totuși evaluat și la noile forme.

Trăsăturile ce determină decorativitatea sunt:

- înălțimea axei inflorescenței;
- petalele: înguste, late, depărtate între ele, semi-depărtate, alipite, încovoiate (în sus, în jos), culoarea petalelor (uni-, bi- coloră), cu pată (ochi) la bază sau în vârful petalei, gofrate;
- durata înfloririi în cadrul unei inflorescențe și al unei plante;
- flori cu aromă și fără aromă;
- Înflorirea de zi sau de noapte, foliajul situat la un nivel mai jos decât axele inflorescențelor.

Apreciind decorativitatea tufei, este de preferat ca inflorescențele să fie mai înalte decât frunzele, acestea din urmă formând o rozetă compactă.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

Lucrările de ameliorare au fost efectuate pe parcursul anilor 1989–2000, 2010, 2022–2024, continuând până în prezent. Acest îndelungat și dificil proces, ce include etapele de polenizare dirijată în mai multe variante, colectarea și păstrarea germoplasmei, încorporarea în sol și etichetarea etc., s-a încheiat cu obținerea inițială a circa 400 de puiți, care au fost aleși și repicați. Cele mai reușite variante au fost plantate în sectorul de omologare al Grădinii Botanice, aflat sub monitorizarea continuă a Ministerului Agriculturii în anii 1990–1996.

Formele care au obținut cel mai înalt grad de apreciere conform metodologiei au primit nume proprii. Nouă dintre acestea sunt incluse în *Registrul soiurilor de plante omologate în Republica Moldova* (Catalog 2024)

[20]. Formele inițiale au fost cultivate în sectorul indicat și, drept rezultat, pentru testare și omologare au fost selectate următoarele forme, cărora li s-au atribuit nume proprii: „Auriu” (nr. 377. 1, 2006); „Lămâiță” (nr. 356.1, 2005); „Columna” (nr. 376.1, 2006); „Coral” (nr. 357.1, 2005); „Avântul” (2006); „Farmec” (nr. 375.1, 2006); „Licurici” (în catalog, 2007); „Melancolie” (în catalog din 2022), „Zamfira” (în catalog din 2022).

Dintr-un număr mare de puieti hibridi (circa 175), în anul 2014 au fost selectate și studiate 35 dintre cele mai interesante forme hibride. Soiurile recente (anii 2016–2023, autori S. Manole, T. Sîrbu) au fost obținute prin polenizarea dirijată a soiurilor din colecție, de selecție națională și internațională. Evaluarea proprietăților decorative ale formelor selectate a fost realizată prin metoda evaluării comparative a varietăților de plante ornamentale și în conformitate cu scara modificată de colectivul de amelioratori ai Grădinii Botanice Naționale (Institut) „Alexandru Ciubotaru”, conform cerințelor International Union for the Protection of New Varieties of Plants (UPOV).

Cele mai recente soiuri, prezentate în continuare, sunt: „Zamfira” (Brevet nr. 201, din 30.04.2016), „Melancolie” (Brevet nr. 200, din 30.04.2016), „Frumoasa” (Brevet nr. 363, din 30.06.2021), „Fulger” (Brevet nr. 423, din 30.11.2023) [15; 16; 20].

***Hemerocallis hybrida hort.* „ZAMFIRA”**

Amelioratori: Svetlana Manole, Tatiana Sîrbu.

Anul brevetării: 2016 (Brevet nr. 201 din 30.04.2016).

Soi nou obținut în Laboratorul Plante Ornamentale al GBN (I) „Alexandru Ciubotaru”. A fost înregistrat la AGEPI în anul 2014 și brevetat în 2016. Tufa este compactă, iar frunzele sunt mai înguste și situate aproape la aceeași înălțime cu inflorescențele de înflorire. Înălțimea plantei la înflorire constituie 80 cm.

Figura 1. *Hemerocallis hybrida hort.* „ZAMFIRA”.

Flori în formă de pălnie larg deschisă, „stea”, cu lobi tepalelor acumițați. Diametrul florii este de 12 cm. Tepalele interne au culoare bordo, cu linie mediană aurie (Figura 1). Tepalele externe sunt galbene, poleite cu bordo. La bază prezintă un „ineluș” vișiniu-intens. Aparține categoriei cromatice multinuanțate. Inflorescența are 7-9 ramificații, fiecare purtând 5 flori. Înflorște din a treia decadă a lunii iunie până în prima decadă a lunii august. Soiul este rezistent la condițiile nefavorabile, la boli și dăunători. Se recomandă pentru spații verzi și aranjamente florale.

***Hemerocallis hybrida hort.* „MELANCOLIE”**

Amelioratori: Svetlana Manole, Tatiana Sîrbu.

Anul brevetării: 2016 (Brevet nr. 200 din 30.04. 2016).

Tufe compacte. Frunzele sunt mai late și situate sub nivelul inflorescențelor. Înălțimea la înflorire este de 80 cm, iar înălțimea frunzelor – 50 cm. Flori în formă de pălnie larg deschisă, „stea”. Culoare roz-intensă. Diametrul florii este de 17 cm. Tepalele interioare sunt ondulate, iar cele externe mai ascuțite și răsrânte. La bază este o pată medie, gălbui-aurie. „Linia de mijloc” este aproape albă. Florile sunt ușor parfumate. Inflorescența constă din 5-7 ramificații, fiecare având 5 flori. Plantele cu vârsta de 5-6 ani formează 9-19 inflorescențe. Înflorște în prima decadă a lunii iulie până în prima decadă a lunii august. Crește și înflorște abundent în plină lumină, înflorind mai puțin abundent în semiumbră. Este rezistent la condițiile nefavorabile, la boli și dăunători. Soiul se recomandă pentru înverzire și flori tăiate (Figura 2).

***Hemerocallis hybrida hort.* „FRUMOASA”**

Amelioratori: Svetlana Manole, Tatiana Sîrbu, Ion Roșca.

Anul brevetării: 2021 (Brevet nr. 363 din 30.06.2021).

Figura 2. *Hemerocallis hybrida hort.* „MELANCOLIE”.

Figura 3. *Hemerocallis hybrida* hort. „FRUMOASA”.

Tufe compacte. Frunze cu lățimea de 2,0-3,0 cm. Înălțimea frunzelor – 90 cm. Floarea, în formă de pâlnie extinsă, se înscrie în categoria „forma de orhidee”. Tepale cu textură dură, de culoare roz-intens (vișiniu-pal). Tepalele interne sunt ondulate cu „linie de mijloc” de nuanță mai deschisă și proeminentă, iar tepalele externe sunt răsfrânte, cu marginea ondulată mai puțin pronunțat decât cele interne. „Ochiul” este de culoare oranj, cu „ineluș” bordo-intens, filamentele staminelor și anterele sunt de culoare oranj. Diametrul florii este 16-17 cm. Inflorescența este formată din 15-20 de flori. Începutul înfloririi – decada I a lunii iulie, sfârșitul înfloririi – a II-a sau a III-a decadă a lunii august. Crește și înflorește abundant în plină lumină, înflorind mai redus în semiumbră. Soiul este destinat amenajării spațiilor verzi și pentru flori tăiate (Figura 3).

***Hemerocallis hybrida* hort. „FULGER”.**

Amelioratori: Svetlana Manole, Tatiana Sîrbu, Doina Șabarov, Vasile Slivca.

Anul brevetării: 2023 (Brevet nr. 423 din 30.11.2023).

Tufe compacte cu înălțimea de 50 cm. Inflorescențele au înălțimea de 80-85 cm. Forma florii este „păianjen” (tip *spider*). Pâlnia florii este lată, cu un diametru de 21-22 cm. Tepalele exterioare sunt răsfrânte spre exterior, răsucite, cu margini ondulate, 9 cm lungime și 2,5 cm lățime. Tepalele interioare, ondulate pe margini și răsucite spre exterior, sunt de 5 cm lățime. Tepalele sunt de culoare oranj-cărămizie, cu „linie de mijloc” de nuanță gălben-aurie, ca și „ochiul” de la baza tepalelor. Înflorește din a II-a decadă a lunii iunie până în a III-a decadă a lunii iulie. În verile ploioase înflorește cu 3-7 zile mai mult. Soiul este destinat amenajării spațiilor verzi și pentru flori tăiate (Figura 4).

Figura 4. *Hemerocallis hybrida* hort. „FULGER”.

CONCLUZII

Prin hibridare dirijată și selecție au fost obținute forme noi de *Hemerocallis hybrida* Hort. cu valoare ornamentală ridicată. Noii hibrizi selectați prezintă flori de culori pure și variate, cu perioade de înflorire eșalonate și posibilitate de reînflorire. Obținerea formelor de crin galben cu caractere ornamentale valoroase se datorează alegerii reușite a soiurilor paterne. Formele obținute formează un număr optim de flori pe inflorescențe, ceea ce permite prelungirea perioadei de decor, între 30 și 45 de zile. Hibrizii obținuți pot fi polenizați dirijat cu unele excepții, în cazul în care soiurile parfumate pot fi polenizate de către albine.

Soiurile obținute se caracterizează prin adaptabilitate la factori biotici și abiotici în condițiile zonelor de Centru și de Nord ale Republicii Moldova și pot fi utilizate atât în amenajarea spațiilor verzi, cât și în arta decorațiilor florale. În anii de cultivare, hibrizii obținuți nu au fost afectați de boli și dăunători specifici acestei culturi.

Soiurile respective se regăsesc în *Catalogul Soiurilor de Plante al Republicii Moldova*, ediție oficială a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare. Ele sunt solicitate de către instituții abilitate în horticultura ornamentală și de către persoane private.

Articol recepționat: 31 august 2025

Articol acceptat: 1 decembrie 2025

BIBLIOGRAFIE

1. Bailey, L.H. The standard cyclopedia of Horticulture. V. III. The Macmillan Company. London. 1917, 1455-1457.
2. Stout, A.B. Daylilies the wild species and garden clones, both old and new, of the genus *Hemerocallis*, Sagapress Distributed by Kraus R. and P., 1934. 145 p.
3. Shevchenko, G.T. Methodological manual on culture of daylilies: assortment, bases of reproduction and agrotechnics in the Stavropol Territory. Stavropol, 2010, p. 12.

4. Sîrbu, Tatiana; Sfeclă, Irina; Manole, Svetlana; Șabarov, Doina; Lupan, Aurelia. Soiuri noi de plante ornamentale, în: *Intellectus*, nr. 1, 2023, 162-171.
5. <https://www.rhs.org.uk/plants/hemerocallis/growing-guide> (consultat: 20.06.2022).
6. <http://www.theplantlist.org/1.1/browse/A/Xanthorrhoeaceae/Hemerocallis/> (consultat: 20.06.2022).
7. Șelaru, Elena. *Cultura florilor de grădină*. București: Ceres, 2007, 466-467.
8. Webb, D.A. *Hemerocallis* L. In: *Flora Europaea*. V. 5. Cambridge University Press. 1980, p. 19.
9. Crohmali, I.I. Introduction of species and varieties of the genus *Hemerocallis* L. (Hemerocallidaceae) Y Donbass and prospects for their use in decorative gardening, UDC 581.522.4:635.932:635.9 (477.60) abstract of the dissertation for the degree of candidate of Biological Sciences, Yalta, 2005. 23 p.
10. Sava V.; Țurcan, V. Particularitățile biomorfologice ale unor specii și soiuri din genul *Hemerocallis* introduse în Republica Moldova, în: *Mediul Ambiant*, nr. 2 (74), 2014, 98-104.
11. Sava, V. Ameliorarea plantelor decorative în Grădina Botanică a AȘM, în: *Grădina Botanică la 50 de ani*. Chișinău: Cartea Moldovei, 2004, 118-127.
12. Sîrbu, Tatiana. Ameliorarea plantelor decorative – realizări și perspective. În: *Lucrări științifice*, volumul 47: Horticultură, Viticultură și vinificație, Silvicultură și grădini publice, Protecția plantelor. Materialele Simpozionului Științific Internațional „Horticultura modernă – realizări și perspective”, dedicat aniversării a 85-a de la fondarea Universității Agrare de Stat din Moldova. Chișinău, 2018, 355-359.
13. Manole, Svetlana. *Sistematica și importanța horticolă a genului Hemerocallis*. Chișinău, 2001, Biodiversitatea vegetală a Republicii Moldova. Conferință științifică a Societății Botanice, 268-272.
14. Manole, Svetlana. Soiuri autohtone de crin galben (*Hemerocallis hibrida*) – pentru spații verzi. Universitatea Agrară de Stat din Moldova. *Lucr. științifice*, vol. 16. Chișinău, 2008.
15. Manole, Svetlana. Aspecte biologice ale speciilor și soiurilor din genul *Hemerocallis* introduse în Republica Moldova, în: *Lucrări științifice*, volumul 47: Horticultură, Viticultură și vinificație, Silvicultură și grădini publice, Protecția plantelor. Materialele Simpozionului Științific Internațional „Horticultura modernă – realizări și perspective”, dedicat aniversării a 85-a de la fondarea Universității Agrare de Stat din Moldova. Chișinău, 2018, 478-482.
16. Manole, Svetlana. *Hemerocallis* (biologie, ameliorare, cultivare). Grădina Botanică Națională (Institut) „Alexandru Ciubotaru”. Chișinău: IMPRESSUM SRL, 2022. 41 p.
17. Neagu, M. și colab. *Ameliorarea plantelor decorative*. București: Ceres, 1976.
18. Paliu, A. *Ameliorarea plantelor*. Ch.: Foxtrot, 2014. 216 p.
19. Turchinskaya T.N. *Lileyniki gibridnye*. Tbilisi: Mitsniereba, 1973. 87 s.
20. *Catalogul Soiurilor de Plante al Republicii Moldova*. Ediție Oficială a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare. Chișinău: Catalogul soiurilor de plante pentru anul 2024. *Catalog of plant varieties for year 2024*, p. 69.

Ghenadie Jalbă. *Sărbătoare II*, 2018, ulei, pânză, 139,5 × 195 cm. Ciclul „Tradiții milenare”.
Colecția Muzeului Național de Artă al Moldovei.